

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 1. julija 1993 • Leto III, št. 13

PORABSKI SLOVENCİ NA KOROŠKEM

BREZ GOSPODARSKE PODLAGE NE GRE

17. in 18. junija se je mudila na avstrijskem Koroškem 6 članska delegacija Zveze Slovencev na Madžarskem. Delegacija, ki je tokrat vračala aprilski obisk koroškimi Slovincem, je bila gost Narodnega sveta koroških Slovencev, Enotne liste ter Krščansko kulturne zveze.

Po prihodu v Celovec smo zvedeli za poraz SAK-a na kvalifikacijski tekmi proti Flavii. Slovenski atletski klub je bil letos že drugič koroški nogometni prvak, med drugim tudi s podporo Zveze bank, Posojilnice in drugih slovenskih gospodarskih inštitucij.

Eden od namenov našega obiska je bilo prav gospodarstvo. Želeli smo spoznati predvsem, kako deluje slovensko gospodarstvo na Koroškem.

Obiskali smo Dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu, ki tretje leto izobražuje kadre za potrebe gospodarstva. Kot so povedali, so si šteli za velik uspeh, da so dobili poleg klasične slovenske gimnazije še eno srednješolsko ustanovo. Prišli so do spoznanja, da gimnazija usmerja mlade Slovence predvsem v klasične poklice, medtem ko jim za gospodarstvo in bančništvo zmanjkuje dvojezičnih kadrov. Za dvojezične izobražene je precejšnje

povpraševanje ne le v slovenskih podjetjih na Koroškem, temveč tudi v drugih podjetjih ob meji in celo v Sloveniji.

"Ustanavljanje slovenskih hranilnic in posojilnic na Koroškem je bilo tesno povezano z namenom, da se slovensko prebivalstvo reši gospodarske odvisnosti in da s samopomočjo ustvari ugodnejše možnosti tudi za kulturno in politično delovanje," lahko preberemo v knjižici z naslovom 100 let posojilnice Dobrla vas. Podobnemu razmišljanju smo bili priča v pliberški posojilnici in zadrugi. Zvedeli smo, da je slovenska posojilnica

druga največja tovrstna ustanova v mestu in da s precejšnjimi sredstvi podpira delovanje slovenskih kulturnih in športnih društev.

Ogledali smo si osebno podjetje Rutar in blažovnico Krivograd. V pogovoru z gospodom Rutarjem smo zvedeli, da je najnovejša slovenska gospodarska organizacija Gospodarska zveza, ki združuje slovenske podjetnike na Koroškem.

Obisk ni bil namenjen le gospodarstvu, obiskali smo tudi Slovenski oddelek avstrijskega radia in televizije, katerega delovanje nam je predstavil

vodja Mirko Bogataj.

S tajnikom Narodnega sveta mag. Marjanom Pippom smo se pogovarjali predvsem o delovanju Mohorjeve družbe in Mohorjeve ljudske šole. Slišali smo o zanimivi metodi dvojezične šole, ki bi se jo splačalo poskusiti tudi pri nas. V Mohorjevi ljudski šoli jezike namreč dnevno "menjavajo", to se pravi, da en dan poteka pouk v slovenščini, drugi dan v nemščini.

Na pogovorih je bilo tudi precej besed o političnem sodelovanju. Delegaciji sta ugotovili, da so vse tri zamejske slovenske skupnosti, podobno zastopane

v zakonodajnih telesih. Dr. Matevž Grilc je dal pobudo, da bi bilo zelo koristno, če bi se predstavniki Slovencev iz Italije, Avstrije in Madžarske čimprej srečali in se dogovorili za vprašanja, s katerimi bi lahko skupno nastopali bodisi v Sloveniji ali v mednarodnih organizacijah. Predstavniki koroških Slovencev bodo podpirali včlanitev Zveze Slovencev v FUENS (Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti).

Spet je bilo precej povedano o akutni temi Porabja. Gre za reševanje slovenskega bogoslužja na Gornjem Seniku. Predsednik Mohorjeve družbe Jože Kopeinig in tajnik Slovenskega dušnopastirskega urada sta nam obljubila, da bosta željo Seničanov posredovala pristojnim.

P.s. Pred kratkim smo dobili od župana Gornjega Senika dobili razveseljive vesti. Vse kaže, da se bo problem slovenskega bogoslužja kmalu rešil. Od 1. julija naj bi vsako nedeljo maševal na Gornjem Seniku gospod Camplin, in to po maši v madžarskem jeziku. Le upamo lahko, da je vest utemeljena in da bo res tako!

DEMOKRACIJA PO PORABSKO

Kaj pomeni biti Slovenec v Porabju? Nekaj mesecev sem tu med vami, zato sem bila prepričana, da zlahka odgovorim na to vprašanje; ker pa sem po duši raziskovalec in nikoli ne dajem odgovorov in trditve, ki jih ne bi mogla dokazati, vedno bolj čutim, da sem pravzaprav vsak dan dalje od pravega odgovora. Porabsko stvarnost sem spoznala že zelo dobro, in to iz različnih zornih kotov; moram priznati, da sem malo zmedena. Iz statističnih podatkov vem, da je porabskih Slovencev kakih 3.000. Toda kakšna so merila, ki te ljudi uvrščajo med Slovence? Zaveden pripadnik naroda (v našem primeru porabski Slovenec) mora v prvi vrsti obvladati, popolnoma obvladati, materni jezik! To je porabski Slovenec lepa narečna porabska govorica (tudi jaz sem najprej spregovorila v narečju, lepem slovenskogoriškem narečju, ki ga še danes dobro obvladam), knjižna slovenščina, ki se uči v šolah in pridobiva z branjem, pa je nadgradnja vseh jezikovnih oblik in pojavov, torej izbor iz vsega slovenskega jezikovnega bogastva, vseh možnosti in pestrosti. Jezik je torej nekaj živega, zato se nenehno spreminja in obnavlja, tako kot se spreminja naš svet.

Zaveden porabski Slovenec naj bi torej obvladal porabsko slovenščino in le-to učil tudi svoje otroke! Pa je res tako, dragi porabski Slovenci? Bojim se, da ni. Nekajkrat sem se lahko prepričala, da ni: starši na ves glas razlagajo, kako zavedni Slovenci so, meter v stran od njih pa se njihovi otroci pogovarjajo - madžarsko! Ne razumem tega slovenstva...

Negotovanje in slabo voljo pa je pred kratkim povzročil zapis o Porabskih dnevih, ki ga je napisala urednica Porabja. Bila sem tisto nedeljo na Gornjem Seniku in moram priznati, da je tudi mene motila madžarska maša. Dobila sem tudi vabilo, iz katerega je bilo

razvidno, da je to prireditelj Porabski dnevi, torej praznik porabskih Slovencev. Vsak, ki je omenjeno vabilo dobil, je mislil enako: večina stvari bo torej v slovenščini! In potem zjutraj, kot hladen tuš, madžarska maša!

Sele pozneje sem zvedela, da sta bili tisto nedeljo na Gornjem Seniku dve prireditvi: seniški gasilski praznik in Porabski dnevi! In smo spet tu: porabskih Slovencev je tako malo in še ti se ne moremo med sabo sporazumeti in trdno strniti svojih vrst ter združiti svojih moči v obrambo slovenstva... Res žalostno. In na svoji raziskovalni poti različnih resnic ter proučevanju raznih razumevanj porabske demokracije me je pot pripeljala na Gornji Senik, torej na "kraj dogodkov". Na obisk so me namreč povabili Győrvarijevi, ki so v vasi duša cerkvenega odbora. Po nekaj vljudnostnih stavkih spoznavanja je pogovor nanesel tudi in predvsem na nekatere pereče probleme, s katerimi se srečujejo vaščani. Zgovorna gospa je celo zatrdila, da vsi na Gornjem Seniku mislijo tako, kajti nekatere, oziroma skoraj vse gornjeseniške resnice so me pošteno presenetile. Na Gornjem Seniku sta bili torej tisto nesrečno nedeljo dve prireditvi. Dobro. Zapis v časopisu tega ni jasno nakazal. Se huje pa je, da gornjeseničani močno sovražijo, tako pravi gospa Győrvarijeva, Zvezo Slovencev, ki jim ne daje tega, kar bi oni od nje pričakovali. Potreben bi bil denar za popravilo cerkve, za šolo, za marsikaj. Vsi problemi se torej sučejo okrog denarja, ki ga po njihovem Zveza troši neodgovorno... Tako menda mislijo Gornjeseničani.

Ker pa jaz nikoli ne ostajam pri eni resnici, sem se podala tudi na Zvezo in svojo raziskovalno pot nadaljevala tam. Ker je torej osnovni problem denar, smo začeli kar tu: Zveza ima predsedstvo, v katerem je tudi predstavnik z Gornjeg Senika, in to predsedstvo odloča o

tem, kam in koliko denarja gre v različne namene. Konkretno je za gasilsko prireditev na Gornjem Seniku Zveza plačala prapor, del pogostitve, prevoze in še kaj. O tem, koliko denarja je šlo v posamezne namene, pa bodo predstavniki Zveze že pisali v časopisu sami, kajti jaz sem le radovednica, ki jo vse zanima, ne pa pooblaščenica tiskovna predstavnica Zvezinega računovodstva. Na Zvezi pa so mi zatrdili tudi to, da bi velikodušno prispevali denar za obnovo notranjosti gornjeseniške cerkve, če bi jih kdo za ta denar prosil. Toda doslej na predsedstvo Zveze ni prišla nobena prošnja s tako vsebino...

In tu se kot zunanji opazovalec stvari sprašujem: kaj je v Porabju pravzaprav pomembnejše, slovenstvo ali denar. Boste porabski Slovenci res dovolili, da izumrete zaradi banalnosti? In zakaj se neko nedeljo ne zberete, pokličete svoje Zveze in se tako odkrito pogovorite z njimi? Verjemite mi, bilo bi mnogo boljše, Vi bi povedali svoje, oni svoje, vam določene stvari, o katerih ste očitno premalo obveščeni, tudi pojasnili in tako naprej. Se vam zdijo moji nasveti predzrni? Oprostite mi, če vam moje besede zvenijo pridigarško ali če mislite, da se mene to ne tiče. Pa se me in še kako!

Meni gre samo za ohranitev slovenskega jezika v Porabju, samo za to, da Slovenci ostanejo Slovenci. Saj ste mi rekli, da ste Gornjeseničani v svojih dušah Slovenci, da ste globoko verni in da vam ni vseeno, kaj bo z vami.

"Odpusti jim, Oče, saj ne vedo, kaj delajo," je rekel umirajoči Kristus na križu. Odpustil je torej tistim, ki so ga pribili na križ...

In za konec: le odkrita beseda bo rešila spore in nesporazume in srčno upam, da bo do nje tudi prišlo. Napake delamo vsi, ena najplemenitejših krščanskih vrlin pa je odpuščanje.

Valerija Perger

NOVE OBČINE V SLOVENIJI PO EVROPSKIH STANDARDIH

Priprave na spremembo lokalne samouprave so že drugo leto čedalje intenzivnejše. Predlog za izdajo zakona, ki ga je pripravila komisija državnega zbora za lokalno samoupravo, je pripravljen za razpravo v državnem zboru. O gradivu za spremembe lokalnih skupnosti pa je v zadnjih tednih tekla pestra in zanimiva razprava na zasedanju državnega zbora in državnega sveta, na posvetu z mednarodno udeležbo s strokovnjaki Sveta Evrope, na posebnem kolokviju v organizaciji slovenskih krščanskih demokratov in Slovenskega akademskega kluba ter na številnih vročih posvetovanjih s predstavniki slovenskih občin.

Znano je, da je bil komunalni sistem v Sloveniji drugačen kot v večini evropskih držav. Sedanja občina je hkrati oblastna in samoupravna skupnost, ki pa je bila kar v 80 % podaljšek državnih organov in je večinoma delala za državo. Občine se še vedno ukvarjajo predvsem s stvarmi, ki so bile odmaknjene od ljudi in njihovih problemov. K sreči so te slabosti in praznino zapolnile krajevne skupnosti, ki so posebej v podeželskih krajih s svojimi akcijami, samopriskpevi in prostovoljnimi delom krajanov veliko prispevale pri prehodu iz nerazvitosti in zaostalosti. Tako so bili narejeni mnogi infrastrukturni objekti, ceste in telefoni, šole, vrtci, ambulate in kulturni domovi. Občani so se šli pestro lokalno samoupravo vendar na povsem specifičen način v svojih naseljih.

Tako so občine v Sloveniji v povprečju z

32.000 prebivalci, torej nekajkrat večje kot v evropskih državah. Nova ustava Slovenije je končno odprla možnost za oblikovanje manjših občin. Tako bodo nove občine temeljna oblika krajevne samouprave.

Namesto sedanjih 65 velikih občin bomo imeli okrog 200 manjših s 3 do 5 tisoč prebivalci. Prve nove občine bomo predvidoma dobili že prihodnjo pomlad, ko poteče dosedanjim občinam mandat in bodo volitve za lokalne skupnosti. Tokrat naj bi se hkrati z novo lokalno oblastjo - župani, občinski sveti in občinski odbori - začele tudi nove pristojnosti manjših občin po zakonu o lokalni samoupravi. Nove občine bodo pristojne predvsem za lokalne zadeve, torej za reševanje problemov svojih občanov. Seveda bo možno opravljati tudi del državnih nalog po sporazumu med občino in državo. Ohranili bomo tudi krajevne skupnosti, vaše skupnosti in soseske kot ožje skupnosti. V mestih bodo mestne občine. Občine pa se bodo povezovale v širše lokalne skupnosti - pokrajine, ki jih bo v celotni državi med 15 do 20.

Tako se bomo tudi na tem občutljivem področju približali praksi in standardom evropskih držav. Če bomo pri tem znali zagotoviti za nove občine ustrezna materialna sredstva, zavarovati posebne pravice narodnim skupnostim in prisluhniti zahtevam občanov, bo to nova demokratična pridobitev in sredstvo za izboljšanje življenja in položaja ljudi.

Geza Bačić

BAUKŠE JE PRAVIČEN PA ZADOVOLEN BITI,

(KAKOLI JE TAU NEJ LEKO...)

Letos se se Porabski dnevi dosta pa dosta ljudan sploj vidli, najbole zatok, ka je bila posvečana gorenjoseniška gasilska zastava. Doste ljudi nas prosli, naj njim damo tisti video film, šteroga smo dali narediti o tom. Tej ljudje - pa je nijj največ - ne znajo, ka je zatok tuj nika malo poprejk tui prišlo. Tak šagau mamu prajti, ka smo ljudje pa nam leko kaj vkriž pride, sploj pa za tau volo tui, ka smo nej gnaki, nej gnake nature. Največkrat pa zatok tui - mislim pri Porabski dnevaj je tau istina - ka dostakaj naaupek znamo, nej smo dobro informirani. Etak se je pa leko tau zgodilo, ka gda so tej dnevi bili, dosta ljudi me je stavilo pa me je pitalo, kelko pejnaz je pa Zveza dala za te dneve? Tisti ljudje, šteri so nej z Gorenjoga Senika, so gučali, ka prej 300 gezero so dobili gasilci, z Gorenjoga Senika smo pa takšen glas dobili, ka je Slovenska Zveza k tauj deli nika nej dala pa nika nej naredla. No, edno je nej istina. Pošteno je tau, če smo pravični. Pravica je pa etak: predsedništvo Slovenske Zveze je na zastavo dalo 70 gezero forintov. Porabske dneve smo z gasilcom vkup organizirali. Vsakši stopaj, vsakšo malo problemo smo vkup rašivali. Ceringo smo si tui raztalali. Gasilci so pošteno plačali svoje stroške, Zveza je pa vcuj pomagala. Nej s 300 gezer forintami, liki kelko je potrebno bilau. Napriliko mi smo plačali avtobus, šteri je goslare prpelu od meje. Mi smo plačali tiste lejpe rauže, ka ste tam vidli pa smo je njali v cirkvi. Gasilcom smo dali na tč den - vsakšomi - malo pejnaz. Plačali smo sakačice, štere so več kak 300 ljudan kiijale. Baug varí, ka bi zdaj sto tak mislo na Gorenjom Seniki, ka vam tau v oči mečamo. Nej. Veselilo nas je, ka so gasilci - pa dosta drugi

lidi - tak lepau pripravili te svetek. Tak smo mislili, ka smo mi tui dužni pomagati. Pa smo pomagali tui.

Tisti den sam se srečala z gasilcami tui. Gda so meli obed, sem je pozdravila pa med drugimi lejpimi rečami so mi tau tui povedli, da Slovenski Zvezi zavaliyo pomoč. Tau so tui prajli, ka bi oni sami tau nej mogoci bili naprajti.

Zdaj bi pa na slednje sto leko pito, zakoj pa te tau pišemo? Na kratki samo povejmo, zatok, ka tau škemo, ka bi vsakši vedo, ka je pravica. Tisti, šteri so lagvo informirani in te informacije drugim dale davajo, si zdaj leko prštejo pravico.

V imeni Slovenske Zveze se pa zavallujemo vsem tistim, šteri so se s svojim delom trudili, da bi naredli tč lejpi den. Če smo pravični, smo leko zadovolni tui.

* * *

PA EŠKE NIKA...

Večkrat čijemo, da naši ljudje tak gučijo, ka Slovenska Zveza na leto ma telko pa telko milijonov forintov pa ljudje ne znajo prebroditi, kam dejamo tč pejnaze.

Nistarni eške tau tui gučijo - nej nam v oči - da si te pejnaze delavci Zveze eden med drugim talajo.

Tau tui leko tak cenimo, da so ljudje lagvo informirani. So pa takšni, šteri furt vse znajo. Zveza je 1991. in 1992. leta dobila po 7,5 milijonov forinta. Na leto od te 7,5 milijonov smo dosta dali našim slovenskim vasnicam. Vasnice pa tak dobijo pejnaze, kak so velko, kelko napravijo za slovenski gezik pa za kulturo. S tejn mi dosta pa dosta težav dovjzemamo od samoupravnih organov (önkormányzatoktól). Naj bi bole vidli, ka so dobile vasnice, vam not pokažamo 1992. leto. V tauj leti smo etak pomagali naše vasi:

Andovci 50.000, Veri-

ca-Ritkarovci 50.000, Sakalauvci: gasilci 100.000, vrtec 100.000, Števanovci: šport 50.000, klub 100.000, zdravnik 100.000, tabor 50.000, šaulski krožek 30.000, šaulsko športno igrišče 250.000, Gorenji Senik: lutkarji 40.000, gasilci 70.000, mikrobuss 500.000, lesena hiša 100.000, klub 50.000, nauva bauta 50.000, Monošter: strokovna šaula (ipari iskola) 40.000, gimnazija 45.000, klub penzionistov 10.000, vrtec 30.000, Redeči križ 4.000, Slovenska ves: kabelska televizija 50.000 Dolenji Senik: vrtec 50.000, klub 30.000, Sombotel: muzej 50.000, Visoka pedagoška šola (slovenski-madžarski slovar) 600.000.

Tau tui vsakši človek dobro vej, da Zveza sama gordrži kulturne skupine. Lani smo na nji pocerali palajfli 1 milijon forintov. Zviin toga Zveza dosta druge stvari plača, ka se skoruk ne vidi. Če samo tau poglednau, ka smo šaularom tak na Seniki kak v Števanovca avtobuse plačali, gda so na izlet (kirándulásra) šli po Sloveniji. Zviin toga gor držimo naše prostore, telefon, vodau, elektriko plačijemo, ka je tau nam tui nej k šenki. Dostokrat z drauvnimi rečami pomagamo šaule, vrtece, kulturne domove. Mislim, tau tui morate znati, ka tisti, šteri tam delajo, majo laun pa ka s tejn odi. Etak pa se pejnazge ponuicajo. Vsakšo leto nika pršparamo, zatok ka nam vlada (kormány) sploj kesno da pejnaze, etak pa skuruk pau leta moremo s pršparanimi pejnazami gazdivati. Samo eške telko, ka da de konec 1993. leta, vam damo račun od 8 milijonov forintov, stere je zveza letos dobila.

v imenu Zveze Slovencev Irena Barber, sekretarka

PISMO IZ SOBOTE

LEJS, DREJVA, VEJKA

Pá je prišo čas, ka mo lidje puno po lesaj ojdili, zaprav že odimo, ka grbanji pa lisičice že lipou rastejo. Slovenci mamu za takša mesta, gde dosta drejv raste, dosta imen. Pravimo njemi lejs, gauška, loug, šuma, gozd, tistim velkim starim pa pravimo pragozd. Tej slednjih pri nas tak nega več, ške samo v Afriki pa v Ameriki takše najdemo. Samo ge tam ne bi grbanjov brau, ka bi mi kakša kača za šinjek zlezila ali pa bi me kakšen lejv pojo za malo gužino.

Brez drejve nega lesa. Tou sam zdaj tak čedno povedo, kak če bi vónajšo, ka je paradajz rdeči. Nema veze. Blanje, foclini, žaganca, dveri, parket, okne, stauci, mize pa vse drigo, ka dobimo z lesa, me gnes ne zanimle. Bole mi je zanimivo vse tisto, ka si je človek vse vözmislo v zvezi z drejvo. Prvo, ka sam takšoga ške kak mali dečak čiu, je bilou, ka je nekak pravo, štojš, kak lipov Boug. Ške gnesden mi je nej čistak jasno, zakoj gli tej Boug mora biti lipov. Že dugo pa razmem, ka če nekomí takšo povejš, njemi s tem daš znati, ka je tisti človek nej za nikši nüc pri kakšom deli. Drugo, stero mi je v vüje prišlo, pa je šlo na moj račun. V osnovnoj šouli sam nej bio glij dober v matematiki. Učitel mi je dopovedavo pa dopovedavo, ge sam pa nika nej razmo. Te pa njemi je vse prej prišlo, se prijzo za glavou pa tak bole za sebe povedo, ka bi bukev prlej razmejlja kak pa ges. Dapa tou je ške nej vse. Učitelca pri kemiji je znala praviti, ka mam trdo glavou kak bukov pen. Negi v tom cajti sam se prvič zalubo. Gda sam po dugom cajti tou svojo ljubezen tistoj diklini

vöovado, me poglednola od glave do pete pa tak bole skouzi zobe zasikala: Rajši bi se trikrat z glavou v bukev zaletelja. Ne vem, ka je bukev ljudstvi kriva, vej je velka, močna pa lejpa drejva, ka jo majo za couno. Pa lipa tč, vejpa jo mamu Slovenci za svojo drejvo, pa tak dober čaj se da skužati z njenih cvejtov. Mi pa jo nücamo za tou, ka nekomí povejmo, ka je trdi pa nej za nikšen nüc.

Z lejtimi sam se že sprijazno, ka lejs ne nücamo samo za praktične stvari. Včasi sam pa bio prav veselí, če sam kakšo nouvo čiu o drejvi ali kaj v zvezi z njouv. Tak sam eden čas fejst nüco te stavek: štrik pa na drejvo, posebno če je sto povedo kakšo smejšno stvar. No, tou sam nüco tak dugo, dokejc sam enoga takšoga vido, ka je v šumi doj z edne drejve viso. Samo s toga neká drugo vö ide. Slovenci mamu eden film za deco, ka ma naslov Sreča na vrvici (motvouzi). To je film, gde majo deca enoga lejpoga psa pa z njim vsefele norije delajo. S toga pa je ljudstvo vöspravilo neka drugo. Gda se je tej film najbole vrto, me pajdaš pito: Ka je tou? Sreča na vrvici? Ge sam njemi odvmo, ka je tou film. Pajdaš je pravo, ka neman pojma, ka je sreča na vrvici, te, gda se tašča (anyós) na drejvo obejsi. Smijao sam se, tou je istina. Dapa razmo sam pa ške nej, zakoj je tou leko sreča. Zdaj pa, gda sam že oženjeni, ške kak dobro razmem, od kakše sreče mi je razlago. Naj mi tašče ne zamerijo, tak ali tak je vse tou samo eden hec. Tam negi globoki v srči vas mamu zetovje tak malo vseedno radi.

MIKI

OD SLOVENIJE...

2. OBLETNICA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Ob dnevu državnosti je bila v slovenskem parlamentu slovesna seja. Predsednik Slovenije Milan Kučan, premier Janez Drnovšek in zunanji minister Lojze Peterle so pripravili tiskovno konferenco za domače in tuje novinarje, ki jih je vladni urad povabil na obisk Slovenije ob drugi obletnici samostojnosti.

Osrednja proslava je bila na Trgu republike v Ljubljani, slavnostni govornik je bil predsednik Milan Kučan, v programu pa so sodelovali tudi številni kulturni ustvarjalci in umetniki.

STAVKA KMETOV

Slovenski kmetje so uredničili grožnje in za 4 dni popolnoma ohranili promet na mejnih prehodih med Slovenijo in sosednjimi državami. Od slovenske vlade so zahtevali zvišanje cen za pšenico, živino in zaščitne prelevmane za uvoz kmetijskih pridelkov. Pogajanja z vlado so bila sicer uspešna, vendar ne v celoti, saj slovenska vlada ni pristala na taka povečanja, kot so jih zahtevali kmetje. Po štirih dneh se je stavka končala.

Posledica protesta slovenskih kmetov pa je tudi podražitev mleka in mlečnih izdelkov ter kruha, peciva in pekovskih izdelkov. Mleko in mlečni izdelki so tako v povprečju dražji za sedem, kruh pa se je podražil za 11 do 12 odstotkov. Slovenska kmečka zveza in Delavska zveza pri SLS sta že ostro protestirali, saj se je cena mleka za kmeta povišala le za dva tolarja pri litru, za potrošnika pa tudi za pet tolarjev in več.

CIMBALISTA NI VEČ MED NAMI

Dan po uspešnem nastopu Beltinške bande na Dunaju je sredi prekmurske ravnice prenehalo biti srce Miška Baranje. S 73 leti je bil med mlajšimi člani Beltinške bande, najstarejšega ansambla na svetu. Prekmurje je tako zgubilo legendno prekmurske pevnosti, cimbalista...

EBERLOVI AKVARELI V MUZEJU SAVARIA

Od 18. junija do konca avgusta so v sombotelskem Muzeju Savaria na ogled akvareli in risbe Alojza Eberla (1822-1887). Razstavo je postavil kustos - umetnostni zgodovinar Janez Balažič iz bogate zbirke Eberlovih del Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti.

Eberl je bil avtodidakt. Po krajšem študiju slikarstva je postal uslužbenec cesarske davčne službe. Že kot otrok je rad risal in slikal, upodobil je tudi svoj rojstni kraj (Tovarna, 1831, in Okolica Wiener Neustadta, 1834). Kot vojak in davčni uslužbenec je prepotoval vso Avstro-Ogrsko. Kot poklicni vojak in potem kot kronist je zabeležil vojaške spopade v krimski vojni tudi s sredstvi likovne umetnosti (Rusko topništvo, 1855). Zanimali so ga pokrajine, ljudje in spomeniki njihove zgodovine. Ob pomoči Eberlovih del lahko spoznamo lepoto "Panonske pokrajine,

1863", "Malih Tatr, 1864", "Liptovske krajine, 1858", Tirolske, Karpatov in naše

Eberl ohranil tudi etnološko zanimive podatke o oblačilni kulturi le-teh v

Slovenske okrogline. Z drugimi polovici 19. stoletja upodobitvami ljudi različnih narodnosti nam je

Lovec, 1873, Sirotica, 1860, Mož v narodni noši, 70. leta, Praznje opravljene mož, 70. leta). Eberl je rad slikal zgodovinske osebnosti (Teodorik-kralj Ostrogotov, 1847, Cesar Rudolf - grof Habsburški, 1849) in zgodovinsko arhitekturo, gradove ter razvaline le-teh (Razvaline, 1886, Grad, 1855, Grajske razvaline, 1870).

Eberl je s svojimi likovnimi potopisi ohranil za nas lepoto Avstro-Ogrske. V zadnjih desetih letih svojega življenja je deloval v Murski Soboti. Lepota naše Slovenske okrogline ga je tudi navdihnila. O tem pričajo med drugim akvareli o Murski Soboti, rotundi v Selu, drevu pri Noršincih, pokrajini pri Muri, Bakovcih, o soboškem parku, markišavskem logu.

Nekaj slik je poslikal tudi z oljem na platno. Ena od teh je priložena reprodukcija, ki nosi naslov "Dedek z vnučkom".

Marija Kozar

45 KIPÜJEM DRVA!

SLAVSKI LESAUVI IN GAUŠČE (2)

V naši zadnji numari nam je Tišlarski Djauži z Martinja že gučo o lesaj (guščaj), šteri so v Porabji na Vogrskom, njini gazdi pa so doma v Martinji pa drugi vesnicaj v Sloveniji. **Gospaud Rogan** je tó z Martinja pa mi je etak pripovedjo: "Ka se tiče té naše gaušče na Madžarskom. Mi mamó deset plúgov. Od 45-oga do 49-oga oktaubra smo leko šli na Vogrsko kot dvolastniki (kettős tulajdonosok). In mi vse drva, ka smo núcali, smo sekali iz naše gaušče, ka je na Gornjem Seniki. Dja zdaj nemam v Sloveniji niti enoga hloda (bora). Zdaj že 45 lejt moram kipúvati drva! Pri vas je malo drugačni zakon (törvény) kak pri nas. Pri nas zdaj zakon ide o lastninjenju (kárterítés), ka kaj so komunisti vkraj vzeli, tau se zdaj dava nazaj. Samo pri vas more takše stranka (partija) na oblast (hatalom) priti, ka de tó pavre pomagale, ka de jim grúnt nazaj davala."

Tau zdaj že pri nas tó delajo.

"A že delajo?! Te pa nikšno gibanje je. Te nikšo vüpanje

zato ge. Nam tó. Samo tau bi tak lejpo bilau, kak za indašnje Jugoslavijo - nej za tau -, liki za staro Jugoslavijo. Te smo mi na Gorenji Sinik k meši ojdli, mi smo na Sinik v mlin vozili. V drugo državo (rosag) smo v mlin vozili, v drugo državo smo odili na oli. Tau si leko šeu ponoči, podnevi, gda si sto! Pri vas, na vašom bloki sta dva vojaka bila, pri nas je financ búu. Tú ta nutri na Srebrni bregj smo odili na Gornji Sinik. Takše svobodne meje (granice) vendrak nigdar ne bo, kak je te bila! Zdaj, kak je vaš madžarski predsednik Göncz lepau povedo tú: tau bo zdaj svobodna meja. Vüpanje se, ka rejsan tak bo. Nej kak je prva bilau, ka si nej smo iti cuj granici kak slovenski državljan, ka bi te Srb dojstrejlo."

Te so tú pri vas bole srbski vojaki bili?

"V karavli (örs) je bilau kauli 20-30 vojakov, od toga sta bila mogauče eden, dva Slovenca. Drugi pa so bili južnjaki: Bosanci, Srbi, Črnogorci, vojvodinski Madžari. Té

Vaugri so bili prejdni dečki, zato ka so bole kulturni bili kak Srbini pa Bosanci pa Šiptari."

Srbi so vendrak bili bole ostrí tó, nej?

"Ja, ovi so bole ostrí bili."

Kak pri nas Rusi.

"Tako! Čisto pravilno ste povedali! Kak pri vas Rusi!"

Zdaj smo se je te - vüpanje se - rejšili. Vi pa mi tó.

"Tau je pa po 45 lejtaj nikaj lejppoga. Dja vam povejm, zdaj leko greš do granice, leko greš zdaj na Gornji Senik, tisto lústvo sé, niške te nika ne pita, niške te nika ne stavlja, kak je prej bilau! Za komunistični sistem, ka si šeu okrog Hodoša pa tačas, ka si na Gornji Senik prišo, so te staukrat stavili madžarski vojaki. Pa so pükše v té držali, kak če bi kakši bandit šeu!... Rejsan, no!..."

Ste pravili, ka ste par lejt po 45-om leti eške leko prejk granice odili. Kak se je te tau skončalo?

"Tau je bilau po infombiroju. V tisti cajtaj so vse sigurno napravili, ka si več na

Gornji Sinik nej smo iti. Ka smo tá ojdli porce plačúvat tó. Pa té je gnauk vogrski oficir pravo mojimi oči, ka: Rogan bači, zvozite domau, ka ste dozosekali, ka mi granico zaprémo! Pa te so za tri gni rejsan granico zaprli."

Zdaj te té 45 lejt što emo vaš grúnt, vaš lejs? Sto tau núco?

"Od moje sestrične čeri mouž Vogrinčič je edno paut ranč tú sejko po tom mojom lesej. Un je gé gauzdni delavec pri gozdarski zadrugi (erdőgazdaság). Un je tú kak delavec sejko, pa se ma po noriji pravo, ka: Djauži, vse mi vó ne zosekaj, ka tau gnauk svejta pá bau mojej! Depa tak vej, kak je. Njemi so njegovi prednji vóдали, pa je un mogo sekati... Če dja ne doživim, leko sin doživí, ka sam ma že pokazo, kakšo krogolino lesa mamó! Ešče če bi tak nazaj dali, ešče mamó dosta gor, pa lejpo, kusto! Znate, kak je, vsaki svoje želež... Ste pitali, ka sto nam je našo gauščo vkrejm vzeu? Prekleti komunizem!"

Francek Mukič

40 LEJT ZA SLOVENSKO PESEM

Na Gorenjem Seniki je nej malo takšni, šteri se tri-dijo za slovensko kulturo, za slovenski gezik. (S tem neškem tao povedati, ka samo tam gestejo takši ljudje.)

Tam dela največ kulturni skupin, etak je pa istina, ka je nej malo, šteri aldijejo za slovensko kulturo. Mešani pevski zbor Avgust Pavel je najstarejša skupina v cejlom Porabji, dela že 55 lejt. Člani so različne starosti. Če pa gledamo na tau, ka zbor ma takšoga člana, šteri že 40 lejt dela, spejva pri zbori, te se tau nika lupau čije.

Vera Gašpar je ta srečna pa flajsna ženska, štera že tak dugo "vkuipzvezana" z zborom pa spejvanjem. Sto go ne pozna pa go pogledna, se ma tak vidi, ka ona sama nejma dosta več lejt kak vsevkuip 40. Istina, ka je eške samo v 8. klas šaule ojdla, gda je začnila popejvati z velikimi. Tau je bila velka čest za takšo mlado deklčino.

Vera, gda ste tistoga reda spejvali, sto je vodo te vas? Spejvali ste slovenske pesmi tu?

"V Varaša je bila edna mlada leranca, "Baba nčni", štera nas je vodila. Sploj dobro nas je včila. Priliko nam je dala za slovensko pesem tu. Nigdar ne pozabim, gda smo najoprvin z velikimi - te smo samo ženske bile - na dva glasa spejvale pesem Micika v piingradi raužce bere."

Doma so ti nej branili, ka si ojdla spejvat. Gda si se oženila, mauž ti je nej prepovedo v zbor ojditi?

"Ge sam največ pri stari starišej bila. Samo lejpe spomine mam. Od babice sam se navčila sploj sploj dosta lejpe pesmi. Tiste sam si dojspisala. Gnes mam napisano kauli 200-250 pesmi. Mauž je meni nej brano, z menov vred je odo spejvat 15 lejt."

Dostakrat sam že vidla tvojo irko, gde maš dosta pesmi napisane. Tau so visiko cenili tisti slovenski strokovnjaki tu,

Da je od toga guč, kelko nas je tuj v Porabji, ki smo Slovenci, te večefe odgovorov dobimo. Edno je pa istina, menja nas je, kak nas bilau pred 10 lejtami, sploj menja pa, kak nas je bilau, povejmo pred 40 lejtami. Srečala sam se že z takšim človekom tuj v Varaša, šteri si je nej dau vopovedati tau, ka je Sloven, pa gvüšno vejm od njega, da je pravi Sloven, od slovenski starišov rojen. Etak smo pa vsakšomi veseli, šteri se ne zataji, šteri prizna svoj rod, svoj materni gezik. Če pa najdemo takše Slovence tuj med nami, šteri den do dneva nika napravijo za svoj rod, za svoj gezik, za svojo kulturo, tistim smo pa sploj leko radi. Kelko takši ljudi mam? Žmetno bi bilau konkretno povedati. Po mojem več kak mislimo, pa menja kak bi potrebno bilau. Tuj je nindar pravica.

šteri so 1972. leta v Porabji zbirali slovenske pesmi. V edni kusti knigi si omenjena, tam najlepše cenijo tvoje delo. Mislim, ka si ponosna (biüşke) na tau.

"Ponosna sam, dapa najbolje sam rada te, gda te pesmi leko spejvamo tu. Žau, ka je mam dojnapisano, vsakšo ne znam spejvati. Planeram, gda mo v penziji, ka vred zemam tao zbirko pa če de mogoče, pesmi dam s strokovnjakom dozamerkat. Viipam se, ka za tau pomoč dobim."

Maš dve čerki pa ednoga sina, že maš vnukico pa vnuka tu. Ka pa oni znajo spejvati?

"Dve čeri so tu več lejt spejvale v zbori. Vnuki pa sploj radi majo pesem. Ge sam si gordjala, ka je ge navčim. Gnesden že znajo doste slovenski pesmi. Pri nas je cejla držina rada

spejvala. Kak sem že povedla, mauž je tu odo 15 lejt, ranč tak njegva sestra tu."

Laci, kak je tau, ka je tistoga reda dosta moškov ojdlo spejvat? Po

mojom več, kak gnesden.

"Te je vse ovak bilau. Mladina nej mejla telko prilike kaulagrvat ojt pa smo bola veseli bilí, če smo kama prišli. Tisto so lejpi cajti bili."

Tak znam, da več ne odiš delat. Istina, ka si dugo betežen biu, dapa ozdravo si. Ka bi bilau, če bi znauva začno ojditi spejvat?

"Tak mislim, ka tau več meni nede šlau. Nejman več potrplivost za takšo delo pa doma nakak tu more ostati."

Vera, ka tebi tau pomeni, ka spejvaš pri zbori? Kelko več znaš, kelko si bogatejša kak tisti, šteri so tau priliko vönjali?

"Tau človek ranč ne more povedati. Naš zbor je dugi lejt dosta pa dosta potoval. Bili smo od Budimpešte do Ljubljane, od Trsta do Celovca, v Nemčiji, pa vej Baug gde že nej. Kak privatni človek bi nigdar tau nej mogla not z opojdti, zatok, ka človek telko pejnaz nejma. Od morje do najlepše pokrajine, vse smo vidli. Vidli smo pa čüli pa se spoznali z dosti pevci. Dosta smo se včili od nji. Naš pogled na svet je dosta šurši, kak povejmo, če bi nej ojdli z zborom. Če bi zdaj mlada bila, nikak bi nej vönjala tau priliko."

Dugo lejt delaš doma v vesi v bauti. Dobro vejm, ka lepau znaš slovenski. V vašoj bauti je potrebno slovenski gučati?

"Sploj. Mi smo trge v bauti, vsi smo Slovenci. Starejšo lüstvo samo slovenski guči."

Sto je zadobiu 40 lejt v zbori, zakoj bi nej leko zadobiu 50 lejt. Vera, ka na tau povejš? Po mojom bi lepau bilau, če bi mejla dobro volau, zdravje, da bi za 10 lejt leko tebe kak jublantko pozdravili. Tau bi bilau nika posebno. Ne misliš tak?

"Ge sam si od toga že dosta premišlaval. Kak sam že prajla, te dugi cajt sam v sploj dosti mestaj ojdla pa sam dosta vidla. Zame je do tejamau najlepši itak Šentvid pri Stični. Sto je takšo nej vido, me zaman gočiš, s pamatjov tau ne more gorprijati, ka je tam."

Bilau je tak, da nas je 8-9 gezero lüdi popejvalo nagnauk, goslergo so pa igrali. Vlas si nej eme, šteri bi ti nej gorstano, oči so se pa skončila. Nej istina, ka ge na svejti takša lepota."

Tak mislim, tau mi je dalo mauč za tau, ka gnesden mi ne pride na pamet, da bi tak njala spejvanje. Pa eške nika. Tačas mo na takši srečanji vidla, ka ženske pa nistarni moški pridejo s palicami spejvat, tačas ne njam tak. Ge mo palico tu znala v roko prijati. Samo pri nas tak mislijo ljudje, ka človek s skupine leko vooštari. Tau je nej istina. Kulturni lüde do svoje slednje moči igrajo, spejvajo. Če nam palica z rauk spadne, damo jo drugim, mladim. Vüpjamo se, ka go nakak gor vzema. Vüpjamo se, ka slovenska pesem v Porabji ne merjé."

I. Barber

... DO MADŽARSKE

SPET RAZISKAVA V PORABJU

GALLUPOV inštitut v teh dneh končuje terensko delo najnovejše raziskave v Porabju. Prva obsežnejša raziskava o Slovincih v Porabju je potekala l. 1984 na Gornjem Seniku, drugo so opravili raziskovalci Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane lani poleti v Monöstru.

Tokratna raziskava zajema vseh 7 vasi v Porabju. Izpolnjujeta se dva vprašalnika, prvi se ukvarja s socialnim in gospodarskim položajem družin, drugi je t. i. narodnostni. Vzorec zajema 400 družin in posameznikov. (Več o raziskavi v naslednji številki).

FOLKLORNA SKUPINA IZ ŽITARE VASI NA GORNJEM SENIKU

26. junija je gostovala FS iz Žitare vasi na avstrijskem Koroškem na Gornjem Seniku. S svojim gostovanjem so vračali lanskoletni obisk Seničanov med Slovinci v Avstriji. Skupini sodelujeta že tretje leto. Povezali sta se s pomočjo skupne mentorice Valerije Žalig iz Beltincev. V nedeljo so se seznanjali z znamenitostmi Sombotela in Kószegea.

KAJ BO V SLOVENSKIH UTRINKIH?

Naslednja oddaja Slovenskih utrinkov bo 3. julija ob 11.10. Kako je z zamenjavo forintov in tolarjev? Ali zamenjujejo forinte v Sloveniji in tolarje na Madžarskem? O tem je pripravila prispevek Ibolya Dončec-Merkli. Zvedeli boste, kaj so delali vaši otroci na bralnem taboru na Ptujju in porabski učitelji na seminarju slovenskega jezika v Mariboru.

ŠENTVID PRI STIČNI

Samo gorenjoseniški pevci majo takšo srečo, ka od leta do leta vidijo v Sloveniji v Šentvidi prireditiv (rendezvény), štera je v Evropi tu nika posebnoga. Letos so že 24-krat vkúp pozvali tabor za pevce. Ka je té tabor, tau bi vam zdaj na kratki rada

povedati. Istina, ka steri je eške takšo nej vido, ne more s pametjov gorprijeti, ka tau znamenuje, gda več gezero pevcev vkúp pride pa nagnauk spejva. Na ednom tali je tau šendviški pevski tabor. Na drugom tali pa, da na tabor pozovejo zamejske zборе tu, kak je naš. Tej že v soboto večer majo poseba koncert. V nedelo pa se godi nika

velkoga. Že gda je pau devet, začnejo proba. Tisto drži tak 2 vóri. Na sunci, med dosti gezero pevci sprobamo, če mo vedli vkúp spejvati. Kak je tau mogoče? Tak ka nam note pošlejo, doma se navčimo pesmi, tam pa z drugimi vred moramo spej-

vati.

Gda je pa pau dvanajset, se začne povorka (felvonulás). Vsakši nese svojo tablo. Moram povedati, gda naše pevce radi majo v Šentvidi. Dobro edno vóro odimo, da vsakši na svojo mesto pride. Posaba moški zbori, ženski pa mešani. Venej so naredjena takše velke stumbe na tri strani, ka kumaj gor vidiš. In

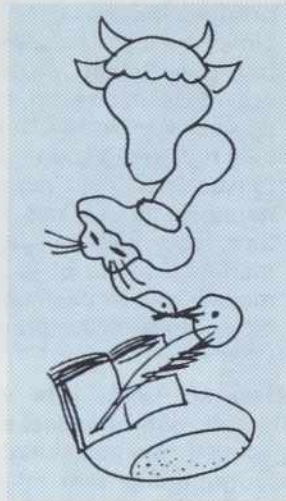
se napunijo. Spotkar pa policijska velka banda rejže, tak ka se vse trausi. Gda je pau edna, te se začne program tabora. Fanfare dajo na znanje začetek. Televizija direktno prenaša, ka se tam godi. Po slovenski himni - štero so goslarje igrali, doste gezero pevcev pa spejvalo - se je začno program. Moški, ženski, mešani pevski zbori so popejvali.

Letos je oprvin malo ovak bijo program napravljani, kak prvín. Če sam dobro šteja, 16 parov plescov je tu nastupalo. Gorenjske, dolenske pa belokrajinske pleso so plesali. Mi pevci smo njim pa vsi vcuj popejvali. Tau smo se tu mogli doma navčiti. Tau je spoj veselo bilau, ranč tak, kak gda smo z velkov bandov meli skupni program. Dvej pesmi so nam poslali, aj se navčimo. Policaji so te naute začnili rezati, mi pa popejvati. Tisto je tak djalo, ka je našoga busa šofer tak na 3 kilometra daleč bijo, ka je tam skrb emo bus, pa je pravo, ka se je tam eške najbolje čulo. Tak pravijo, ka pesem nema meja. Tau je istina. Če spejvaš, si gnaki z drugimi, se nika ne laučiš, doživeš pa nika posebnoga, nika za mir, nika za dobro dúšno vest.

I. Barber

NAŠE PESMI (52)

SVETI PETER KALENDAR

Peter ména sau dá,
sau dja éctji dam,
éca méne mlejko dá,
mlejko dja mujctji dam,
mujc ména miš dá,
miš dja ftiča dam,
ftič ména péro dá,
péro dja popa dam,
pop ména knidje dajo,
knidje dja Baugi dam,
Baug ména krii dá.

(Sakalovci)
-mkm-

SEMINAR PORABSKIH UČITELJEV V MARIBORU

Na Pedagoški fakulteti v Mariboru je bil od 21. do 27. junija seminar slovenskega jezika in kulture za slovenske učitelje iz Porabja, ki sta ga organizirala ministrstvo za šolstvo in šport ter Zavod R Slovenije za šolstvo in šport.

Tovrstno izpopolnjevanje porabskih učiteljev in vzgojiteljic poteka že 25 let. Namen seminarjev je, da si udeleženci izpopolnijo znanje slovenskega knjižnega jezika, da se seznanijo z novostmi slovenske mladinske književnosti, spoznajo nove lingvistične teorije, navsezadnje pa tudi spoznajo matično deželo Slovenijo, kajti vsako leto imajo v programu izlet po Sloveniji, letos celo v Benetke.

Kot novost bi omenili, da so dali organizatorji letošnjega seminarja velik poudarek praktičnim delavnicam, prav tako pa so se udeleženci prvič srečali tudi z jezikovnimi igrkami, kot jih uporabljajo na Primorskem, v italijanskem jezikovnem okolju.

Na seminarje je vsa leta prihajalo 10-12 učiteljev, letos pa jih je bilo 13 in ena vzgojiteljica z gornjeseniškega vrtca. Vodja seminarja prof. dr. Zinka Zorko je o udeležbi povedala: "Prvič imamo tako ugledno število. Zelo smo veseli. Radi bi imeli še več vzgojiteljic, da bi tudi zanje pripravili posebne pedagoške delavnice in programe."

Ibolya Dončec

FANTU IZ NAGYKANIŽE JE VAŽNO...

Letos so se porabski učenci spet udeležili bralnega tabora, ki je bil na Ptuj. Prišli so učenci z gornjeseniške in monoštrske osnovne šole, vseh skupaj 15. Poleg porabskih učencev je prišel še deček iz Nagykanizse. (Njegova mamica je doma iz Lendave, oče je Madžar iz Madžarske.) Mama in babica ga učita slovenski jezik, saj živi na takem območju Madžarske, kjer se ne govori slovenščina. Kljub temu se zanima za svoj materni jezik in za državo, kjer govorijo slovenski jezik. Zdj, ko sem spoznala tega otroka, ne razumem nezanimanja števanovskih osnovnošolcev, ki se niso udeležili tabora, čeprav bi jim zelo koristil.

Na vprašanje, kakšen cilj ima bralni tabor, nam je Dragica Breskvar, voditeljica tabora, povedala: "Predvsem želimo, da otroci izpopolnijo svoje znanje slovenskega jezika, in to na različne načine, predvsem s pomočjo

igre in sicer v literaturi, gledališču, petju in tudi drugače. Letos pa smo še spremenili to, kar smo poskušali že več let, pa nam

ni uspelo. Tako da so otroci nameščeni pri družinah. Tako je stik s slovenskim okoljem veliko boljši in

neposreden."

Dopoldan se ukvarjajo učenci z jezikom, imajo literarne ure, razne vaje in rešujejo naloge. Popoldan se

aktivnosti nadaljujejo v sproščeni obliki.

Andreja Kovač

KA JE TAU?

KAK SE ZOVĚ

na Gorenjon Siniki:

na Dolenjon Siniki:

v Ritkarovci:

na Verici:

v Števanovci:

v Andovci:

v Slovenski vesi:

v Sakalauvci:

Rešitev iz 11. številke

polič - od znotraj in zunanaj glazirana posoda za vino

kancsó - kivül és belül mázas borosedény

Tak se zovē na Gorenjon Siniki: štucek, na Dolenjon Siniki, v Slovenski vesi, v Sakalauvci vrč, v Ritkarovci, na Verici, v Števanovci, v Andovci: štójclín.

Tak so nūcali: vino ali mošt so v šticeki na sto djali. Inda so s toga pili tő.

Kak so nūcali:.....

SLOVO OD ŠOLE NA GORNJEM SENIKU

ŠTIRI DNI PO SLOVENIJI

Prvi dan štiridnevnega izleta, 1. junija 1993.

Kot vsako leto, smo se tudi letos pripravljali na izlet. Ta izlet je bil nekaj posebnega, ker smo bili v Avstriji in v Sloveniji.

Kot smo že poročali, so bili gornjeseniški osnovnošolci na štiridnevem izletu po Sloveniji. O tem nam pišejo:

smo se ulegli. Zjutraj smo se poslovili od gostiteljev, ki so nam pripravili pakete

videli Prešernovo pisarno, sobo in kuhinjo. Naslednja postaja naše ekscurzije je bilo morje. Do morja smo se peljali čez visoke hribe. Med hribe pelje vijugasta cesta. Skoraj vsi smo dobili "morsko bolezen". Spali smo na Debelem Rtiču. Večerja je bila dobra. Ob pol desetih smo šli spat. Za nami je bil lep dan.

všeč. Po večerji smo šli spat.

Vsakdo je hitro zaspal, kajti bili smo utrujeni. V sanjah smo bili na ladji.

***

Četrti dan, 4. junija 1993.

Tega dneva se nismo veselili, kajti bil je zadnji dan izleta. Radi bi še ostali na morju, da bi se vsaj še enkrat šli kopali, toda pred nami je bil še natrpan program.

Zgodaj zjutraj smo vstali. Vedeli smo, da je pred nami še dolga pot. Po zajtrku smo se poslovili od gostiteljev in šli na avtobus. Bili smo pogumni. Peli smo lepe slovenske in madžarske pesmi.

tavili smo se v Postojni in si ogledali jamo. Pravijo, da je ta jama druga največja na svetu. Z vlakom in peš smo si jo ogledali. Jama je bila res velika in čudovita. Videli smo tudi tisti del jame, kjer je med vojno več dni gorel bencin. Tam je bilo vse črno in sajasto. Ko smo si vse ogledali, smo šli na avtobus. To je bila naša zadnja postaja v Sloveniji.

Srečno smo prispeli domov, kjer so nas morali poslušati po več ur. Bili smo zelo veseli in upam, da bodo tisti, ki to leto niso bili na tem lepem izletu, imeli priložnost in bodo tudi oni spoznali čudovite Slovenske kraje ter njene kulturne in zgodovinske znamenitosti.

Zgodaj zjutraj smo krenili od doma čez Rábaufizes. Odpeljali smo se v Gradec. Tam smo si ogledali stolp z uro. S stolpa smo videli skoraj vse mesto. Gradec je drugo največje mesto v Avstriji. Potem smo šli dalje. Dolgo smo se vozili, preden smo prišli v Maribor. Tam smo se z vzpenjačo peljali na Pohorje. To je bilo za nas nekaj posebnega in nepozabnega. Ko smo prišli na vrh gore, smo si ogledali okolico. Vse je bilo zelo lepo. Potovali smo po čudoviti Dravski dolini v Mislinjo. V šoli so nas čakali učenci in starši. Vsak je šel k eni družini. Hitro smo se spoznali in se veliko pogovarjali. Pozno

za na pot.

Bilo je zelo lepo in upam, da se bova kmalu srečali z deklico, pri kateri sem spala.

***

Drugi dan, 2. junija 1993.

Drugi dan smo šli v Celovec. Tam smo si ogledali cerkev in grad. Grad je na zelo visokem hribu, z njega se vidi skoraj vse mesto. V tem mestu je zelo imenitna razstava, na kateri lahko vidimo vse zanimivosti sveta. Pot smo nadaljevali skozi dolg predor in se ustavili v Vrbi. Tam stoji Prešernova rojstna hiša. V hiši smo

Tretji dan, 3. junija 1993.

Zjutraj ob pol osmih smo zajtrkovali in ob osmih smo šli v pristanišče. V pristanišču nas je čakala ladja, ki nam je bila zelo všeč. Nestrpno smo čakali minuto, ko bomo odpluli. Ladja je mirno plula po morju, ki je bilo čisto. Potovanje po morju je trajalo 45 minut. Pristali smo v Piranu. Tam smo si ogledali morsk akvarij. Videli smo morske živali, na primer ribe, jegulje, morskega psa, morske zvezde in kumare. Popoldan smo se vračali. Med potjo je začelo deževati, zato smo šli v kabine. Nazaj smo potovali počasi, ker je morje zelo valovilo. Ko smo se vrnili, je spet sijalo sonce. Preoblekli smo se in se šli kopat. Nabirali smo školjke. Vse nam je bilo zelo

Prva postaja, kjer smo se ustavili, je bila Lipica. Tam smo si ogledali svetovno znane lipicance. Kdor je želel, je lahko jahal. Us-

"Potopis" so pripravili: Renata Čizmaš, Tomaž Grebenar, Adrian Takač, Monika Dravec

**PORABJE IZ
OBJEKTIVA**

zavarovalnica triglav d. d.

območna enota M. Sobota

89001 Murska Sobota, Lendavska 5

Predstavnistva:

Gornja Radgona, sejmišče, tel: 61-697

Radenci, Panonska 1

Lendava, Trg Ljudske pravice 12, tel: 069/75-257

Ljutomer, Ormoška 12, tel: 069/81-136

Zavarovalnica TRIGLAV, Območna enota Murska Sobota že več kot 40 let spremlja življenje in delo ljudi v deželi ob Muri.

Nudimo Vam najsodobnejše načine in oblike zavarovanj Vašega premoženja:

- požarno zavarovanje nepremičnin,
- stanovanjsko zavarovanje,
- zavarovanje stekla,
- strojelomno zavarovanje,
- zavarovanje odgovornosti,
- transportna zavarovanja,
- zavarovanje kreditov,
- avtomobilska zavarovanja v obliki paketa,
- kmetijska zavarovanja vseh dejavnosti, premoženja in oseb na kmetiji.

in oseb z:

- življenjskim, tolarским ali deviznim zavarovanjem, ki mu inflacija ne more do živnega,
- nezgodnim zavarovanjem.

Naša zastopniška mreža pokriva vsa naselja, področja in dejavnosti, tako da smo lahko vsak dan v stiku z vsemi, ki nas potrebujejo. Ponosni smo, da je naše sodelovanje z zavarovanci dolgoročno.

**ZVESTOBO NAGRAJUJEMO!
NIČ NI TAKO VARNO, DA NE BI POTREBOVALO
ZAVAROVANJA**

NIKA ZA SMEJ

POSTALA

V našem varaši v Tromejniki sedi edna lejpa dekla. Nej dolgo, pa naš Lujzek tu not stauipi v Tromejnik. Zagledna tau lejpo deklo. Lujzek je velki štrik, včasim se vcuj spravi k mladoj dekli. No, dapa probleme so nej male. Lujzek je nej znau nemški dekla je pa iz Avstrije bila pa nej znala nej slovenski pa nej vogrski. Naš Lujzek pa zdaj včasim nika vönajde. Vzema eden papir pa pero pa eden auto doj namala. Dekla včasim zna, ka ške Lujzek. Za edno malo že v autoni sedita pa se pelata. Gda sta prišla v Sombotel, Lujzek stane pa doj namala edno gostilno. Za edno malo že tam večerjata. Kumaj sta večerjo dokončala, gda zdaj dekla prosi papir pa pero pa doj namala edno postalo.

Zdaj se je vöpokazalo, ka je naš Lujzek zatok itak nej tak velki štrik, kak se drži. Drugi den se sreča s padašom pa ma prpovejda, kak me je šlau pa etak pravi: "Ta avstrijska dekla je pa strašno vrajža. Kak je pa ona tau vönajšla, ka ge v takšoj bauti delam, gde

omare pa posteale oda vamo..."

TRAUTLI

Naš Hugo je eden den na sodišče ušo pa je not dau taužbo, da se ške laučiti od žene. Biraug pa pita: "Človek, zakoj se pa škete razpitati?"

Hugo pa zdaj etak pravi: "Zatok gospaud biraug, ka me je ona strašno zban-tiivala."

"Kak je pa tau bilau?" pita biraug.

"Ja, tau je tak bilau," pravi naš Hugo, "ka sam ge eden den domau prišo iz dela, pa not stauipim doma, vsepovsedik iščem ženo, pa go nin ne najdem. Stauipim v sobo, gde spi-mo pa go tam zaglednam z ednim mladim moškim v posteli. Ge sam pa zdaj etak pravo: Ka se pa tij godi? Moja draga žena mi pa zdaj etak prajvi: Ne vidiš, ka se godi? No, taksi si, kak eden trautli."

ZAUB

Naš Gyüra se sreča s svojim padašom v Varaša. Pita ga, kak je kaj. Padaš pa zdaj etak pravi: "Nikak živem, če rejsan nejmam dela, tak kak ti tü nej. Liki vejš ka? Že dva dni me tak zaub boli, ka

se mi že vse vrti. Ne vejš, kakšo dobro vrastvo?"

Naš Gyüra pa zdaj etak pravi: "Vejš moj padaš, etognauk sam ge ranč tak bijo. Bolo me je zaub neprestanoma. Že sam nej vedo, ka mo. Ušo sam domau, pa sam se vcuj potegno k ženi. Po tistoma je zaub včuno pa me od tistogamau ne boli."

Zdaj pa padaš etak pravi: "Ja, dragi moj Gyüra! Brž mi povej, gde je zdaj tvoja žena?"

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970

Monošter, Deak Ferenc ut 17.,

p. p. 77, tel. 94/380-767

Tisk:

SOLIDARNOST

Arhitekta Novaka 4,

69000 Murska Sobota

Slovenija